

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/16/2024
Identifikačné číslo spisu:	1217211242
Dátum vydania rozhodnutia:	30.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1217211242.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu AD-MEP s. r. o., so sídlom Včelárska 13, 821 05 Bratislava, IČO: 47 748 672, zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, so sídlom Podbrezovská 34, 831 06 Bratislava, IČO: 30 800 731, proti žalovanému LK Sales Consulting, s. r. o., so sídlom Tomášikova 31A, 821 01 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 46 836 250, zastúpenému advokátkou JUDr. Janou Bajúžikovou, so sídlom Štefánikova 8, 071 01 Michalovce, IČO: 35 540 150, o zaplatenie 503.702,97 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B2-23Cb/25/2017 (pôvodne na Okresnom súde Bratislava II), v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/98/2021-869 z 24. augusta 2023, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.
- II. Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II ako súd prvej inštancie (ďalej tiež „prvoinštančný súd“) rozsudkom č. k. 23Cb/25/2017-819 z 15. decembra 2020 žalobu žalobcu výrokom I. zamietol, zároveň výrokom II. priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku vyplýva, že

žalobca sa žalobou podanou dňa 19. júna 2017, domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 503.702,97 eura s príslušenstvom a náhrady trov konania z titulu neuhradenej faktúry vystavenej na základe Zmluvy o dielo č. 01/2016. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že žalovaný ako objednávateľ uzavrel so žalobcom

ako zhotoviteľom dňa 13. januára 2016 Zmluvu o dielo č. 01/2016, v ktorej sa žalobca zaviazal pre žalovaného v zmysle cenovej ponuky, ktorá bola prílohou predmetnej zmluvy, vykonať pre žalovaného montážne práce, rozsiahlu rekonštrukciu objektu na objekte v I. na S. ulici č. X a č. XX, v celkovej hodnote podľa cenovej ponuky vo výške 503.702,97 eura. Žalovaný vykonané dielo prevzal od žalobcu dňa 5. októbra 2016, ktoré prevzatie potvrdil parafovaním dokladu „Prehľad rozpočtových nákladov v Eur - súpis vykonaných prác podľa cenovej ponuky“. Žalobca žalovanému po vykonaní rekonštrukcie v zmysle zmluvy o dielo, cenovej ponuky a následnom prebratí diela žalovaným, vystavil dňa 9. januára 2017 faktúru č. 172001 na sumu vo vopred dohodnutej výške 503.702,97 eura, ktorú žalovaný v čase splatnosti, t. j. do 16. januára 2017 neuhradil. Žalobca úhradu faktúry urgoval upomienkami zo 6., 20. a 27. februára 2017, žalovaný napriek tomu dlžnú sumu neuhradil.

3. Súd prvej inštancie dňa 7. augusta 2017 vydal platobný rozkaz č. k. 23Cb/25/2017-109, ktorým žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 503.702,97 eura s príslušenstvom a proti ktorému podal žalovaný odpor s odôvodnením, že žaloba je nedôvodná bez akéhokoľvek skutkového a právneho základu. Uznesením č. k. 23Cb/25/2017-231 zo 4. januára 2017 prvoinstančný súd platobný rozkaz zrušil.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil odkazom na ustanovenia § 1 ods. 1, 2, § 261 ods. 1, § 536 ods. 1, 2, 3, § 537 ods. 1, § 546 ods. 1, § 136 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObchZ“), § 22 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) a § 74 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 13. januára 2016 sporové strany - žalobca ako zhotoviteľ a žalovaný ako objednávateľ, uzatvorili zmluvu o dielo č. 01/2016, predmetom ktorej bola rozsiahla rekonštrukcia na nehnuteľnosti S. X - XX v I. za cenu diela vo výške 503.702,97 eura. Ukončenie diela malo byť dňa 31. októbra 2016. Uvedenú zmluvu podpísal p. Garnik Hakobyan ako konateľ žalobcu a zároveň konateľ žalovaného, pričom v rozhodnom čase bol aj jediným spoločníkom oboch spoločností. Medzi stranami tak bolo sporné, či skutočne došlo k vykonaniu diela ako požaduje zmluva, ako i skutočnosť, či faktúra vystavená žalobcom spĺňa zákonné náležitosti. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobca dôkazné bremeno ohľadom vykonania diela, neunesol. Naproti tomu žalovaný dôkazné bremeno uniesol, keď súdu preukázal, že v čase, kedy mala podľa zmluvy o dielo prebiehať rozsiahla rekonštrukcia predmetného domu, tento dom bol obývaný, čo je v rozpore s tvrdením žalobcu o tom, že dom bol prázdny. Reálne vykonanie diela mal súd za spochybnené, pretože v prípade vykonania diela žalobcom, by žalobca predložil súdu príslušnú stavebnú dokumentáciu, rovnako, pokiaľ by sa jednalo o taký rozsah prác, ako bolo uvedené v zmluve o dielo, bolo potrebné minimálne ohlásenie stavebnému úradu (ak nebolo potrebné stavebné povolenie). O tom, či je potrebné stavebné povolenie, alebo stačí ohlásenie, je podľa § 57 ods. 1 stavebného zákona príslušný rozhodnúť stavebný úrad, za predpokladu, že disponuje písomným oznámením ohlásenia stavby. Ak žalobca vykonával rekonštrukciu tak ako uviedol, musel by disponovať stavebným denníkom a na stavbe by musel byť zabezpečený stavebný dozor. Žalobca uvedené dokumenty nemal snahu doložiť, hoci žalovaný v niekoľkých podaniach uviedol, že žalobca má povinnosť doložiť projektovú dokumentáciu, stavebný denník, stavebné povolenie. Súd mal na základe uvedeného za to, že absencia písomného ohlásenia, prípadne stavebného povolenia, projektovej dokumentácie, stavebného denníka, a taktiež absencia informácií o stavebnom dozore preukazuje, že buď dielo vykonané nebolo alebo bolo vykonané v rozpore s predpismi pre stavebné konanie. O nevykonaní diela podľa súdu svedčí aj zmluva o prevode obchodného podielu u žalovaného zo dňa 12. októbra 2016, ktorou Garnik Hakobyan previedol na Ing. P. D. obchodný podiel u žalovaného. V čl. IV ods. 2 predmetnej zmluvy Garnik Hakobyan vyhlásil, že ako konateľ nikdy neprevzal za žalovaného akýkoľvek finančný záväzok a neuzatvoril žiadnu zmluvu na peňažné plnenie. Uvedené vyhlásenie je tak v rozpore so stavom, keď je uzavretá zmluva o dielo, z ktorej vzniká žalovanému povinnosť uhradiť žalobcovi sumu 503.702,97 eura. Preto, ak bolo urobené vyhlásenie v zmluve o prevode obchodného podielu o tom, že záväzok 503.702,97 eura neexistuje, tak zo strany žalobcu nemohlo dôjsť k vykonaniu diela tak, ako predpokladá zmluva o dielo, čím žalovanému nevznikla povinnosť uhradiť uvedenú sumu. Ak Garnik Hakobyan vyhlasuje, že žiadnu zmluvu za žalovaného neuzatvoril, uvedené vyhlásenie podľa súdu naráža na problém v tom, že podľa zmluvy o dielo, v čase prevodu obchodného podielu, prebiehala rekonštrukcia uvedenej nehnuteľnosti. Uvedené vyhlásenie v zmluve o prevode obchodného podielu

viedlo súd prvej inštancie k tomu, že buď v čase podpisu zmluvy o prevode obchodného podielu zmluva o dielo neexistovala a bola antidatovaná alebo p. Hakobyán v zmluve o prevode obchodného podielu úmyselne zavádzal p. D.. Navyše, podľa článku III. bod 2. písm. B a podpísmeno c) spoločenskej zmluvy žalovaného, uzatvoreniu zmluvy o dielo malo predchádzať rozhodnutie a schválenie valným zhromaždením žalovaného, čo žalobca nepreukázal. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia poukázal ďalej na uznesenie Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 17C/139/2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/701/2015-53 zo 17. decembra 2015 o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým žalovanému uložil povinnosť zdržať sa stavebných zásahov na danej nehnuteľnosti. To znamená, že žalovaný dňa 13. januára 2016 uzavrel zmluvu o dielo na rekonštrukčné práce na dome na S. XX, hoci mal k dispozícii súdne rozhodnutie, ktoré mu uvedené práce zakazovalo. Ak teda p. Hakobyán ako konateľ žalobcu a zároveň konateľ žalovaného uzatvoril zmluvu o dielo, tak konal v príkrom rozpore so súdnym rozhodnutím, o ktorom sa konateľ žalobcu vyjadril v zmysle, že o ňom mal vedomosť.

5.

Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu ďalej vyplýva, že základné náležitosti zmluvy o dielo boli naplnené, avšak súd mal výhrady k tomu, že cenová ponuka a prehľad nákladov sú úplne identické. Mal za pochybné, že pri uzavretí zmluvy žalobca mal vedomosť o presných nákladoch, ktoré mu aj po skončení diela vznikli. Vyslovil názor, že pri stavebných prácach je veľmi málo pravdepodobné, aby výsledné náklady boli totožné s cenovou ponukou. Počas vykonávania stavebných prác sa môžu totiž vyskytnúť určité problémy, ktoré vyžadujú navýšenie materiálu, alebo naopak, nemusí sa spotrebovať toľko materiálu, ako bolo v cenovej ponuke predpokladané. Poukázal tiež na to, že v položke č. 4 cenovej ponuky sa jedná o príplatok za každých ďalších 1.000 m³ horniny v celkovej sume 2.615,16 eura. Uvedená položka podľa súdu predstavuje práce navyše, ktoré podľa zmluvy o dielo v bode J.3 vyžaduje samostatný dodatok. Taktiež nie je možné v cenovej ponuke stanoviť konečnú cenu uvedeného príplatku pred reálnym vykonaním uvedenej služby. Žalobca sa nijakým spôsobom nevyjadril ani k nezrovnalostiam vo výmerách, ktoré uviedol žalovaný, nepreukázal zaobstaranie materiálu potrebného na rekonštrukciu, ani pracovnej sily. K žalobe nebola priložená žiadna fakturácia za materiál na stavebné práce, ani žiadne doklady o mzde pre pracovníkov, ktorí boli nevyhnutní na vykonávanie prác. Žalobca uvedené doklady do spisu nedoložil, a to ani po tom, čo na túto skutočnosť v rámci procesnej obrany upozornil žalovaný. Žalobca navyše pri fakturácii postupoval v rozpore so zmluvou, keď podľa zmluvy nemala byť vyhotovená jedna faktúra s konečnou sumou, ale mali byť vyhotovované priebežne podľa stavu vykonaných prác. Súd nemal tiež preukázané, že by žalobca žalovanému dielo odovzdal a ten ho prevzal. Faktúra č. 172001 bola vystavená dňa 9. januára 2017, teda až o viac ako dva mesiace po tom, čo malo byť dielo vykonané a odovzdané. Podľa zmluvy mali byť práce ukončené do 31. októbra 2016. K žalobcom predloženej fotodokumentácii stavebných prác súd prvej inštancie uviedol, že podľa časových údajov uvedených na fotografiách, veľká časť z nich zachytáva rekonštrukčné práce, ktoré prebiehali v rokoch 2014 a 2015. Fotografie z obdobia 01 - 04/2016 nezachytávajú žiadne rekonštrukčné práce, obsahujú len stav nehnuteľnosti a fotografie zachytávajúce stavebné úpravy z dátumu 4. apríla 2017 boli upravené. Vo vzťahu k svedkom A. a P. súd uviedol, že nepreukázali, že by rekonštrukcia prebiehala v období tvrdenom žalobcom, keď neboli schopní súdu poskytnúť svedectvo ani len v základných vecných súvislostiach, ktoré by korešpondovali so zmluvou o dielo. Svedok A. nevedel uviesť ani len približný čas vykonávaných rekonštrukčných prác, keď uviedol, že to bolo 4 - 5 rokov dozadu a následne, že rekonštrukčné práce vykonával v rokoch 2017 - 2018. Svedok P. nevedel uviesť miesto, kde mal vykonávať rekonštrukčné práce. Uvedené svedectvá preukazujú, že robili rekonštrukčné práce pre p. Hakobyana, avšak nie je zjavné, či tomu bolo v čase a na mieste v zmysle zmluvy o dielo. Vo vzťahu k čestným prehláseniam predloženým žalobcom súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ ide o čestné prehlásenie spoločnosti ECOLMONT s.r.o., kde je uvedené, že pre žalobcu boli vykonané práce na S. ulici bez potrieb finančných nárokov, z tohto čestného prehlásenia nevyplyva žiadna relevantná skutočnosť, v ktorom období a v akom rozsahu tieto práce boli vykonané. Vzhľadom na rozsah diela, ktoré je v hodnote žalovanej sumy, považoval súd toto čestné prehlásenie za účelové a nevierohodné, pretože je málo pravdepodobné, že nejaká spoločnosť vykoná rekonštrukčné práce bez nároku na odmenu, pričom žalobca súdu podrobne o neposkytnutí odmeny neozrejmil. Čo sa týka

čestného prehlásenia spoločnosti dukasco trade, konateľ tejto firmy prehlásil, že žalobca bol zákazníkom ich firmy a odobral produkty „trávníkové koberce“, avšak neuviedol, pre koho a v akom rozsahu ich odobral. Z čestného prehlásenia B. G. sa nárok žalobcu tiež nedá preukázať, nakoľko nebol doložený žiadny daňový doklad, ani dodací list a ani sám žalobca nepreukázal doklad o kúpe grilu a sporáku (návod na obsluhu za dostačujúci dôkaz súd nepovažoval). Žalovaný súdu dosvedčil, že v čase, keď mala rekonštrukcia podľa zmluvy o dielo prebiehať, bol dom na S. XX obývaný a zrekonštruovaný. Žalovaný predložil fotodokumentáciu (č. l. 597 a nasl. spisu), ktorá bola vyhotovená v období od apríla 2016 do júna 2016, z ktorej vyplýva, že dom bol zrekonštruovaný z vonkajšej aj vnútornej strany. Žalovaný doložil do spisu aj čestné vyhlásenia od O. G., O. K. a K. P., ktorými mal súd za preukázané, že dňa 25. mája 2016 sa mala v dome na S. XX uskutočniť kolaudačná párty, kde p. D. prezentoval zrekonštruovaný dom. Kolaudačná párty sa tak mala konať v čase, keď podľa zmluvy o dielo mali prebiehať v danej nehnuteľnosti stavebné práce a podľa tvrdení žalobcu mala byť nehnuteľnosť neobývaná. K faktúram predloženým žalovaným súd prvej inštancie uviedol, že tieto nepreukazujú stavebné práce na nehnuteľnosti, nakoľko sú vystavené na rozličné spoločnosti, v ktorých má konateľ žalovaného majetkovú účasť, a teda nie je možné zistiť, či sa nimi malo zabezpečovať vybavenie nehnuteľnosti na S. XX. Ani táto skutočnosť však podľa súdu nemá vplyv na skutočnosť, že žalovaný účinne spochybnil rekonštrukciu vykonanú žalobcom. K faktúre vystavenej žalobcom súd uviedol, že nespĺňa náležitosti, ktoré požaduje zákon o dani z pridanej hodnoty, navyše bola vystavená po uplynutí dlhšej doby ako 15 dní, ktoré požaduje zákon na vystavenie faktúry. Súd vyslovil, že nezrovnalosti vo faktúrach a účtovníctve žalobcu priamy vplyv na samotné rozhodnutie súdu vo veci nemali, umocnili len jeho presvedčenie o neprebehnutí rekonštrukcie. Pokiaľ ide o zlé vzťahy medzi p. Hakobyanom a p. D. a prebiehajúce trestné konanie voči p. Hakobyanovi, tieto súd prvej inštancie pri rozhodovaní vo veci do úvahy nebral. Jediný zmluvný vzťah medzi nimi, ktorý súd vzal na zreteľ, bola zmluva o dielo (a podporne i zmluva o prevode obchodného podielu). V čase podpisu zmluvy o dielo existoval medzi sporovými stranami konflikt záujmov, nakoľko spoločník a konateľ žalobcu bol zároveň spoločníkom a konateľom žalovaného. Uzavretie zmluvy o dielo malo negatívny vplyv na spoločnosť žalovaného, ktorej vznikol záväzok zaplatiť žalobcovi sumu 503.702,97 eura za domnelé vykonanie diela. Následne konateľ a spoločník p. Hakobyana previedol obchodný podiel žalovaného na p. D.. Z konania p. Hakobyana súd vyvodil záujem na poškodení žalovaného a získať prospech pre žalobcu. Aj uvedená skutočnosť podľa súdu nasvedčuje tomu, že aj keby došlo k rekonštrukcii uvedeného domu, súd by potom skúmal, či nejde o neplatný právny úkon, resp. o neúčinný právny úkon (keďže nebolo spoľahlivo preukázané schválenie zmluvy o dielo valným zhromaždením, hoci aj dodatočne). Súd prvej inštancie tak mal za to, že žalobca síce uzavrel so žalovaným (aj keď v tom čase obaja zastúpení p. Hakobyanom ako jediným spoločníkom a konateľom) zmluvu o dielo, ktorého predmetom bolo vykonať dielo spočívajúce v rekonštrukcii domu, avšak nedošlo k splneniu zmluvných podmienok, keď nedošlo k samotnému vykonaniu diela v tvrdenom období. Z tohto dôvodu žalovanému nevznikla povinnosť uhradiť žalobcovi žalovanú sumu.

6. Nevykonanie výsluchu svedkov navrhnutých žalobcom, a to podaním doručeným súdu dňa 16. marca 2020, súd prvej inštancie odôvodnil tým, že nie je zrejmé, k čomu by mali svedkovia vypovedať, najmä čo sa týka svedka M. G. a W. G. (synovia konateľa žalobcu), svedkyne W. G. (manželka konateľa žalobcu), svedka W. E. (synovec konateľa žalobcu) a svedkyne A. I. (bývalá podielová spoluvlastníčka nehnuteľnosti). Navrhnutý dôkaz súd preto vyhodnotil ako neúčelný, a to i z pohľadu hospodárnosti konania. Z tohto pohľadu súd nevykonával ani ďalší dôkaz výsluchom svedka navrhnutého žalobcom, a to W. Q. (konateľa spoločnosti Alforhouse, s.r.o.), nakoľko uvedeného svedka mal povinnosť zabezpečiť žalobca na pojednávanie, avšak tento si svoju povinnosť nesplnil. Súd prvej inštancie z dôvodu hospodárnosti konania neprihliadol ani k návrhu žalobcu, aby mu súd umožnil predložiť súkromný znalecký posudok, a to s odôvodnením, že žalobca mal dostatok času, aby predložil súkromný znalecký posudok už od podania doručeného súdu dňa 16. marca 2020. Na základe všetkých uvedených skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby.

7. Na odvolanie žalobcu z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f) a h) CSP, Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 1Cob/98/2021-869 z 24. augusta 2023, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil konštatujúc, že žalobca v

podanom odvolaní relevantným spôsobom nespochybnil, ani nevyvrátil podstatné závery súdu prvej inštancie premietnuté do výroku napadnutého rozsudku.

8. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom listinných dôkazov vyplývajúcich z obsahu spisu konštatoval vecnú správnosť napadnutého rozsudku spočívajúcu v závere, že žalobca vykonanie diela - rekonštrukcie nehnuteľnosti na S. X - XX v zmysle zmluvy o dielo č. 01/2016 z 13. januára 2016, v konaní nepreukázal. Zdôraznil, že nárok na zaplatenie ceny za dielo vznikne zhotoviteľovi až vtedy, keď je dielo riadne vykonané a odovzdané objednávateľovi. Totožne ako súd prvej inštancie mal v konaní za sporné, či k vykonaniu diela žalobcom vôbec došlo. Poukázal na to, že žalovaný nepoprel, že nehnuteľnosť na S. X - XX bola rekonštruovaná, avšak namietal, že túto nevykonával žalobca. Dôkazné bremeno na preukázanie zhotovenia diela bolo v danom prípade na žalobcovi, ktorý však napriek uvedenej skutočnosti počas konania, ako aj v podanom odvolaní opakovane namietal, že žalovaný bol povinný preukázať, že práce nevykonával žalobca a rovnako žiadal, aby žalovaný preukázal, kedy boli práce vykonané. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „Najvyšší súd SR“, „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) sp. zn. 6Cdo/81/2010 z 31. mája 2010 uviedol, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného, a teda že bolo na žalobcovi, aby preukázal svoje tvrdenia o vykonaní diela, následne sa žalovaný mohol v konaní brániť proti konkrétnym dôkazom. Žalovaný počas celého konania namietal, že žalobca práce na rekonštrukcii nehnuteľnosti nevykonával, preto v zmysle tzv. negatívnej dôkaznej teórie túto skutočnosť nebol povinný dokazovať. Odvolací súd zdôraznil, že v takejto situácii je pre rozhodnutie o nároku žalobcu bez právneho významu skutočnosť, kto iný práce vykonával, v ktorom konkrétnom období a v akom rozsahu, pretože žalobcovi môže patriť nárok na zaplatenie ceny za dielo iba v prípade, ak práce sám v zmysle zmluvy vykonával a ich vykonanie preukázal. Odvolací súd konštatoval, že napriek tomu, že na potrebu predloženia dokumentov, ktoré by vykonané diela zo strany žalobcu preukazovali, opakovane poukazoval žalovaný vo svojich vyjadreniach, žalobca tak neurobil. Konkrétne nepredložil stavebný denník, nepreukázal zaobstaranie materiálu potrebného na rekonštrukciu nehnuteľnosti, ani zaobstaranie pracovnej sily, keďže žalobca nepredložil žiadnu fakturáciu materiálu na stavebné práce, ani žiadne

doklady o mzde pracovníkov. Žalobca pri svojom výsluchu (č. l. 590) nevedel vysvetliť, prečo podľa účtovných závierok za 2014 - 2018 nemal žiadnu spotrebu materiálu. Naopak, žalovaný na pojednávaní predložil fotografie (č. l. 597 - 618), z ktorých je zrejmé, že v čase, o ktorom žalobca tvrdí, že bola vykonávaná rekonštrukcia, táto už bola zrealizovaná a dom bol zariadený. Odvolací súd sa k predmetným fotografiám, preukazujúcim okolnosti týkajúce sa prác v exteriéri domu, pokládky trávnik, vypratania domu v čase rekonštrukcie, zmien v interiéri domu (resp. ich nevykonania), podrobne vyjadril, a to odkazom na konkrétne fotografie na konkrétnych číslach listov spisu. Odvolací súd ďalej konštatoval, že žalobca v konaní nevysvetlil nezrovnalosti v prehľade nákladov a nevedel v konaní preukázať ani to, kde skončilo množstvo vyvezeného odpadu. Odvolací súd sa stotožnil s vyhodnotením

výsluchu svedkov navrhnutých žalobcom (A. a P.), z ktorých výpovedí vykonanie prác v zmysle zmluvy o dielo preukázané nebolo, rovnako sa stotožnil s vyhodnotením čestného prehlásenia spoločnosti ELCOMONT, s.r.o. a p. G.. Za správne označil tiež konštatovanie prvoinštančného súdu o tom, že cenová ponuka a prehľad nákladov sú identické dokumenty, ktoré zistenie vyvolalo pochybnosti o reálnom vykonaní prác.

9. K námietke žalobcu spočívajúcej v tvrdení, že žalovaný nepreukázal užívacie právo k nehnuteľnostiam, odvolací súd uviedol, že z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaný bol spoluvlastníkom nehnuteľnosti v podiele 1-ca, čo je zrejmé z LV č. XXXX (č. l. 99 spisu) a LV č. XXXX (č. l. 100 spisu).

10. Vo vzťahu k námietke žalobcu ohľadne nevykonania znaleckého dokazovania na rozsah a cenu prác, ktoré boli vykonané žalobcom v zmysle súpisu vykonaných prác (návrh na č. l. 593 spisu), keď podľa žalobcu bola potrebná pomoc súdu, nakoľko žalobca nie je vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej mali byť predmetné práce realizované, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že vykonanie tohto dôkazu by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Odvolací súd navyše dodal, že žalobca nepreukázal v konaní vykonanie žiadnych prác, preto nie je zrejmé, ako by znaleckým posudkom bol tento rozsah určený. Uviedol tiež, že zistenie ceny vykonaných prác podľa súpisu prác vypracovaného žalobcom nie je pre konanie potrebné, keďže žalobca vykonanie prác nepreukázal a za daných okolností nebol daný dôvod vykonávať ani znalecké dokazovanie na cenu prác podľa súpisu. Uviedol ďalej, že sám žalovaný súhlasil s vykonaním znaleckého dokazovania, ak by žalobca predložil stavebný denník, čím by bolo možné vykonať porovnanie položiek súpisu s údajmi zo stavebného denníka. Žalobca však stavebný denník v konaní nepredložil, hoci uvádzal, že ho má k dispozícii. Žalobca svoj návrh na znalecké dokazovanie upresnil dňa 13. marca 2020 (č. l. 718), keď uviedol, že má v záujme predložiť súkromný znalecký posudok určujúci rozsah a cenu prác a za týmto účelom požiadal o poskytnutie primeranej lehoty najmenej dva mesiace. Pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok súdu prvej inštancie, sa konalo 15. decembra 2020, t. j. viac ako 9 mesiacov od vyjadrenia žalobcu, avšak žalobca ani do uvedeného dátumu súkromný znalecký posudok nepredložil. Odvolací súd sa preto stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie znalecké dokazovanie nevykonať. S návrhom na vykonanie znaleckého dokazovania súvisela aj požiadavka žalobcu na vykonanie miestnej obhliadky v prítomnosti súdu a znalca. K uvedenému odvolací súd konštatoval, že nakoľko nebolo realizované znalecké dokazovanie, nebol daný dôvod k vykonaniu obhliadky sporných nehnuteľností. V tejto súvislosti odvolací súd uviedol, že i keď súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku nezdôvodnil, prečo obhliadku nehnuteľnosti nevykonala, predmetná skutočnosť nezakladá podľa odvolacieho súdu vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku.

11. Za nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku žalobcu k nevykonaniu ostatných navrhnutých dôkazov

(výsluchy svedkov - manželka, synovia a synovec konateľa žalobcu), ktoré súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako neúčelné a ne hospodárne s tým, že nie je zrejmé, k čomu by svedkovia mali vypovedať. Odvolací súd uviedol, že v návrhu žalobcu je len všeobecne uvedené, že sa majú vyjadriť k realizácii diela, zo žiadnych vyjadrení a dôkazov však nevyplýva, že by uvedení svedkovia pri realizácii diela boli prítomní, resp. že by sa nejakým spôsobom podieľali na rekonštrukcii nehnuteľnosti S. X - XX. Za správny odvolací súd vyhodnotil aj postup prvoinštančného súdu spočívajúci v nevykonaní dôkazu výsluchom svedka Q., nakoľko žalobca účasť tohto svedka na pojednávaní nezabezpečil (č. l. 788). Odvolací súd sa stotožnil aj s postupom prvoinštančného súdu vo vzťahu k nevykonaniu dôkazu výsluchom ďalšej svedkyne A. I., ktorá je bývalou spoluvlastníčkou rekonštruovanej nehnuteľnosti a ktorej výsluch žalobca navrhol podaním z 13. marca 2020 (č. l. 717). Podľa návrhu žalobcu sa mala uvedená svedkyňa vyjadriť k realizácii diela, a zároveň, že žalobcovi mala udeliť súhlas na vykonávanie prác. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie vyhodnotil tento dôkaz za neúčelný a ne hospodárny s odôvodnením, že žalobca k vykonaniu prác nepredložil žiaden dôkaz svedčiaci o tom, aké práce, v akom rozsahu a ani kým (zamestnancami, subdodávateľmi) boli realizované. Zmluva o dielo bola uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným, a teda uvedená svedkyňa nebola v žiadnom vzťahu so žalobcom; ak by aj dala súhlas k vykonaniu žalobcom tvrdených prác, takýto súhlas by nemal žiaden vplyv na práce podľa zmluvy, ktorej nebola zmluvnou stranou a nemohla tak potvrdiť, či práce podľa zmluvy boli realizované. Odvolací súd poukázal aj na to, že v inom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 17C/139/2015 bolo vydané neodkladné opatrenie, ktorým bolo žalovanému o. i. nariadené zdržať sa vykonávania akýchkoľvek stavebných zásahov a úprav na troch nehnuteľnostiach (o. i. aj na nehnuteľnostiach S. X a XX), na ktorých realizáciu nedala A. I. súhlas. Z obsahu odvolacieho rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia vydaného Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 8Co/701/2015 vyplýva, že stavebné práce boli realizované už pred 31. júlom 2015, ktorá skutočnosť tak nie je v súlade s dohodnutým obdobím vykonávania stavebných prác podľa zmluvy o dielo č. 01/2016, v ktorej bolo obdobie vykonávania prác dohodnuté až od 13. januára 2016 s termínom ich ukončenia 31. októbra 2016. Táto skutočnosť potvrdzuje tvrdenia žalovaného o tom, že rekonštrukcia nehnuteľnosti prebehla skôr ako žalobca tvrdí, navyše nariadené neodkladné opatrenie žalovanému bránilo vykonávať stavebné zásahy a úpravy.

12. Odvolací súd sa napokon stotožnil aj s vyhodnotením ďalších skutočností prvoinštančným súdom v súvislosti s nepreukázaním ohlásenia stavby, vyhlásením p. G. o neexistencii finančných záväzkov žalovaného v zmluve o prevode obchodného podielu, či s nedostatkami faktúry a tiež s konaním kolaudačnej párty dňa 25. mája 2016, ako podporných skutočností nasvedčujúcich tomu, že nedošlo k vykonaniu prác v žalobcom tvrdenom rozsahu. Napriek tomu, že žalobca namieta, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil dôkazy a dospel tak k nesprávnemu záveru o tom, že žalobca nevykonával jednotlivé práce, odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v konaní reálne vykonanie diela v ním tvrdenom rozsahu nepreukázal, a preto mu nárok na zaplatenie dohodnutej ceny diela vzniknúť nemohol.

13. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %, keďže bol v odvolacom konaní plne úspešný.

14. Proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (č. l. 883 - 884 spisu), vyvodzujúc jeho prípustnosť z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 CSP. Žalobca konajúcim súdom vytkol formalistické posúdenie jeho návrhu a odopretie práva žalobcu na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Nesprávny postup súdov žalobca vzhliada v nedostatku riadneho odôvodnenia ich rozhodnutí a v nedodržaní povinnosti súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi sporových strán na vykonanie dôkazov.

15. Žalobca v dovolaní namietol porušenie ústavnej zásady zákazu tzv. deformácie dôkazu, teda vyvodzovanie skutkových zistení, ktoré z vykonaného dokazovania nevyplývajú. Tvrdí, že dôkazy v predmetnej veci potvrdzujú a nie vylučujú, že G. Hakobyan ako spoločník a konateľ žalobcu a LK Sales,

intenzívne vykonával rekonštrukčné práce na dotknutých nehnuteľnostiach od začiatku r. 2015 (s prípravou od jari 2014), síce mimo obdobia uvedeného v písomnej zmluve o dielo, uvedené však vzhľadom na jej právnu úpravu podľa žalobcu vplyv na ich posudzovanie z hľadiska ich existencie a náhrady za ne, nemalo.

16. Za nesprávne označil žalobca aj závery nižších súdov ohľadne zmluvy z 12. októbra 2016 (zmluva o prevode obchodného podielu - pozn. dovolacieho súdu), neexistencie stavebného povolenia, či neohlásenia rekonštrukčných prác na stavebnom úrade, rovnako tak nepredloženie stavebného denníka, či neúplných faktúr, ktoré nedostatky podľa žalobcu tiež nemajú vplyv na posudzovanie jeho nároku voči žalovanému.

17. V ďalšej časti dovolania žalobca dôvodí princípom opomenutého dôkazu, t. j. dôkazu, ktorým sa súd buď riadne nezaoberal, alebo stranou navrhnutý dôkaz nepripustil/odmietol vykonať, a to bez vecne adekvátneho odôvodnenia, ktorý v napadnutom rozsudku podľa žalobcu absentuje. Tvrdí, že konajúce súdy sa vôbec nezaoberali výpoveďou konateľa žalobcu, ktorý viackrát tvrdil, že rekonštrukčné práce začal masívne vykonávať už v roku 2015 a skončil v r. 2016, s ústnym súhlasom A. I., ktorú ale súdy ako „korunnú“ svedkyňu odmietli vypočuť pre „akúsi“ hospodárnosť v konaní. Rovnako neopodstatnene nevzali do úvahy čestné vyhlásenie B. G., ktorý postavil gril, krb, letnú kuchyňu a sporák na dvore, rovnako do úvahy nevzali položenie daňového dokladu, ktorý nemá žiaden vplyv na nárok žalobcu. Súdom vytkol, že riešili vzťah medzi žalobcom a tretími osobami, ktorý však s uplatneným nárokom žalobcu voči žalovanému nemá žiadnu súvislosť. Namietol tiež nevykonanie obhliadky miesta samého, na ktorom by sa zreteľne ukázali všetky práce, ktoré vykonal žalobca na majetku žalovaného, a ktoré sú predmetom sporu. Poukazom na zápisnicu o pojednávaní z 30. apríla 2019 a z 3. decembra 2019 dôvodí, že žalovaný časť dodaných prác a tovarov do sporného objektu uznal, len rozporoval ich rozsah. K zamietnutiu dôkazných návrhov žalobca súdom vytkol nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí, bez vecne adekvátneho odôvodnenia.

18.

Žalobca v dovolaní namietol aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, uplatniac dovolací dôvod podľa § 421 CSP, ktorý nekonkretizoval s odôvodnením, že o dovolací súd nie je viazaný jeho vymedzením a skúma ho aj sám v zmysle zásady iura novit curia. Vo všeobecnosti uviedol, že pre uzavretie zmluvy o dielo sa nevyžaduje písomná forma, preto táto zmluva môže byť uzavretá aj ústne, či konkludentne. Jej podstatnou náležitosťou, okrem označenia zmluvných strán, je dohoda o predmete plnenia, dohoda o cene a záväzok objednávateľa ju včas zaplatiť. Uviedol ďalej, že na platné uzavretie zmluvy sa nevyžaduje dohoda o čase plnenia a na platnosť zmluvy o dielo nemá vplyv ani to, že bola uzavretá v čase, keď už boli niektoré práce vykonané. Súdom vytkol, že zmluvu o dielo v uvedenom kontexte neposudzovali, v dôsledku čoho sú ich právne závery zjavne neudržateľné.

19. Vo vzťahu k „chybnému“ právnomu posúdeniu zmluvy o dielo žalobca tiež namietol, že súdy sa zamerali len na obdobie z nej vyplývajúce, pričom opomenuli viackrát zopakovanú skutočnosť, že najintenzívnejšie sa rekonštrukčné práce vykonali v roku 2015, čo zostalo mimo pozornosti konajúcich súdov, preto žalovanému stačilo len povedať, že tie a tie práce sa v r. 2016 nevykonali. Na základe uvedeného súdy uzavreli, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne všetkých fakturovaných prác. V dôsledku uvedeného súdy podľa názoru žalobcu procesne zvýhodnili žalovaného, ktorý postup je v rozpore so zásadou rovnosti strán sporu v civilnom súdnom konaní. Tvrdí, že nesprávne skutkové zistenie nižších súdov tak malo podstatný (negatívny) vplyv na správne posúdenie dôkazného bremena u žalobcu.

20. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení žalobca dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súčasne si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

21. K dovolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala sporová strana, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu je potrebné odmietnuť. V nasledujúcich bodoch dovolací súd uvádza stručné odôvodnenie svojho rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP):

23. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

24. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Zo zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zřejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP, a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

25. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a) až f) predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1, 2 CSP).

26. Naproti tomu dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1, 2 CSP).

27. Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný [§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a) až c) citovaného ustanovenia]. Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. c), resp. písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvedenej viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/59/2017 z 8. júna 2017). V tu posudzovanej veci žalobca (v ďalšom texte tiež ako „dovolateľ“) v dovolaní argumentuje prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) a § 421 CSP.

28. Venujúc sa dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, dovolací súd zdôrazňuje, že pre naplnenie

citovaného ustanovenia je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú 1) nesprávny procesný postup súdu (pod ktorým je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým sa strane znemožnila realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní), 2) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, súčasne 3) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

29. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Podľa § 420 písm. f) CSP je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) pojem „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Všeobecné súdy teda pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre stranu sporu. Jednotlivec sa totiž obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021). Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v zmysle vyššie uvedenej aktuálnej judikatúry ústavného súdu možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru pojednania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021).

30. Dôvodiac prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, žalobca namietať nedostatočný, resp. nesprávny proces dokazovania majúci za následok nesprávne skutkové zistenia konajúcich súdov v predmetnej veci, a súčasne nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí tvrdiac, že sa k zamietnutiu dôkazných návrhov žalobcu vyjadrili nedostatočne, bez adekvátneho zdôvodnenia (resp. sa nevyjadrili vôbec).

31. Právo účastníka (sporovej strany) na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) [viď. sp. zn. II. ÚS 383/06]. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

32. K naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou, či svojvoľnosťou (viď napr. II. ÚS 419/2021). Štruktúra práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 220 ods. 2 CSP, pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní podľa § 378 ods. 1 CSP. Odôvodnenie

má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia neznamena právo na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale ide o právo na uvedenie dostatočných, logických a zrozumiteľných argumentov reagujúcich na relevantné tvrdenia a námietky strán sporu, vyhodnotenie dokazovania a vysvetlenie prečo prípadne v konaní navrhované dôkazy súd nevykonával. Súd by mal presvedčivo odôvodniť a vysvetliť aj aplikáciu príslušného právneho predpisu, či ustanovenia z neho na rozhodovanú vec.

33. V prípade odvolacieho rozhodnutia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Aj v tomto prípade sa však musí odvolací súd v zmysle § 387 ods. 3 CSP v odôvodnení odvolacieho rozhodnutia vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (odvolacími námietkami). Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie (§ 387 ods. 3 CSP). Ak odôvodnenie odvolacieho súdu neobsahuje zrozumiteľnú a presvedčivú argumentáciu k vyššie uvedeným námietkam, nesplňa atribúty riadneho odôvodnenia, čím porušuje právo na spravodlivý súdny proces.

34. Dovolací súd po preskúmaní dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie, dospel k záveru, že tieto rozhodnutia vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie súdnych rozhodnutí spĺňajú, pričom obe tieto rozhodnutia nemožno vnímať izolovane. Súd prvej inštancie po podrobnom vyhodnotení dôkazných prostriedkov, z ktorých vychádzal a ustálil skutkový stav veci, citovaní príslušných zákonných ustanovení, ktoré na vec aplikoval a vysvetlení právneho posúdenia veci, skonštatoval dôvod zamietnutia podanej žaloby spočívajúci v nepreukázaní reálneho vykonania diela žalobcom v ním tvrdenom rozsahu. Súd prvej inštancie uzavrel, že strany sporu síce zmluvu o dielo uzavreli (ktorý úkon však zároveň vyhodnotil ako vykazujúci konflikt záujmov medzi sporovými stranami z dôvodu, že spoločník a konateľ žalobcu bol zároveň spoločníkom a konateľom žalovaného), k samotnému vykonaniu diela však nedošlo, ktorý záver podrobne zdôvodnil a ktorá okolnosť mala za následok, že žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu, nevznikla. Navyše skonštatoval, že pokiaľ by aj k rekonštrukcii nehnuteľnosti došlo, v takom prípade by skúmal, či by v danom prípade nešlo o neplatný, resp. neúčinný právny úkon. Súd prvej inštancie tiež zdôvodnil nevykonanie žalobcom navrhnutých dôkazov; vo vzťahu k absencii zdôvodnenia nevykonania miestnej obhliadky prvoinštančným súdom, dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že tento nedostatok odstránil v odôvodnení svojho rozhodnutia súd odvolací. Vo vzťahu k jeho rozhodnutiu dospel dovolací súd k záveru, že je zdôvodnené preskúmateľným spôsobom, nakoľko dostatočne jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré sa s rozsudkom súdu prvej inštancie stotožnil, na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj dôvody vlastné, pre ktoré mal za to, že k vykonaniu diela dohodnutého v zmluve, nedošlo, rovnako dostatočne sa vysporiadal s odvolacími argumentami a námietkami žalobcu. Dovolací súd zdôrazňuje, že hoci odvolací súd mohol uplatniť postup vyplývajúci z ustanovenia § 387 ods. 2 CSP (viď bod 33. tohto uznesenia), svoje rozhodnutie potvrdzujúce rozsudok prvoinštančného súdu podrobne, až detailne zdôvodnil, odkazom na konkrétne dôkazné prostriedky, ktorými mal tie-ktoré skutkové okolnosti preukázané, upriamiac pozornosť aj na konkrétne čísla listov súdneho spisu, z ktorých čerpal. Dovolací súd preto nesúhlasí s tvrdením dovolateľa, že odvolací súd, resp. obidva konajúce súdy, sa s ním navrhnutými dôkazmi nezaoberali, resp. ich bezdôvodne nepripustili, prípadne že ich odmietli vykonať pre „akúsi“ hospodárnosť konania. Ako už vyššie dovolací súd uviedol, proces dokazovania súdy podrobne opísali a pokiaľ aj niektoré navrhnuté dôkazy nevykonali (resp. ich nevykonával súd prvej inštancie a súd odvolací sa s jeho postupom stotožnil), dôvody ich nevykonania riadne vysvetlili (vrátane tiež už vyššie spomenutého nevykonania miestnej obhliadky, vo vzťahu ku ktorému nedostatok v odôvodnení odstránil súd odvolací). K dovolateľom namietanej „akejsi“ hospodárnosti konania dovolací súd zdôrazňuje, že princíp hospodárnosti konania predstavuje jeden zo základných princípov

zakotvených v Civilnom sporovom poriadku ako základnom procesnom predpise a je jedným z kľúčových ústavnoprávných princípov riadneho fungovania justície. Podľa Čl. 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Zmyslom tohto inštitútu je tzv. procesná ekonómia spočívajúca v efektívnom smerovaní konania k rýchlemu a spravodlivému rozhodnutiu vo veci samej.

35. Dovolací súd tiež zdôrazňuje, že konania pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011), preto odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvoinštančného súdu, ako aj súdu odvolacieho, prípadne aj dovolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania. Dovolací súd napokon, súladne s judikatúrou ústavného súdu pripomína, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej nedôvodnosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu/súdov (napr. I. ÚS 188/06).

36. Pokiaľ ide o podmienku prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, je nevyhnutné aj posúdenie miery, do akej došlo postupom súdu k porušeniu práva strany na spravodlivý proces. Podmienka prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je totiž splnená, ak právo strany na spravodlivý proces bolo porušené len v časti konania, resp. do takej miery, že strana mohla uplatniť svoj vplyv na výsledok konania podaním odvolania. V prejednávanom prípade žalobcovi obrana jeho práv a oprávnených záujmov v rámci odvolacieho konania (ale aj prvoinštančného konania) bezpochyby umožnená bola a s jeho odvolacími námietkami sa odvolací súd riadne vysporiadal.

37. Vo vzťahu k procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ odvolaciemu súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) vytkol aj proces dokazovania tvrdiac, že v konaní porušili ústavnú zásadu zákazu tzv. deformácie dôkazu, a teda že vyvodili skutkové zistenia, ktoré z vykonaného dokazovania nevyplývajú, súčasne že sa navrhnutými dôkazmi riadne nezaoberali, nepripustili ich, resp. ich odmietli vykonať. Namietol, že súdy nesprávne posúdili dôkazné bremeno žalobcu, ktorého neprimerane týmto bremenom zaťažili, naopak žalovaného neoprávnene zvýhodnili, namietajúc tak porušenie zásady rovnosti strán sporu.

38. Dovolací súd k procesu dokazovania vo všeobecnosti uvádza, že zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, ktorá znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. K posudzovaniu a hodnoteniu procesu dokazovania musia súdy vyššej inštancie v konaniach o opravných prostriedkoch pristupovať individuálne. Ak by sa všeobecný súd v procese dokazovania v sporovom konaní dopustil takej chyby, ktorej následkom by bol výsledok konania (rozhodnutie vo veci samej) poznačený porušením niektorej z inštitucionálnych požiadaviek práva na spravodlivé prejednanie veci, je povinnosťou dovolacieho súdu takúto chybu konania preskúmať na podklade dovolania podaného z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP (viď napr. II. ÚS 395/2024). Civilný sporový poriadok v § 132 ods. 1 ukladá sporovej strane povinnosť označiť dôkazy na preukázanie rozhodujúcich skutočností. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je však už vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Ak aj súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, alebo vykoná iné dôkazy ako navrhli strany, následkom uvedeného môže byť len neúplnosť skutkových zistení (vedúca k vydaniu nesprávneho rozhodnutia). Uvedené preto nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy,

ak je dovolanie procesne prípustné. Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať, čo však dovolateľ v tomto prípade nenamietal. Sumarizujúc uvedené, je povinnosťou súdu nechať sporovým stranám priestor na prednes svojich návrhov a dôkazných prostriedkov, nie je však už jeho povinnosťou všetky aj vykonať. Ak však súd niektorý z navrhnutých dôkazov nevykoná, má zdôvodniť prečo dôkaz nevykoná, napr. nadbytočnosť dôkazu, nedostatok relevantnosti dôkazu, či výpovednej hodnoty dôkazu a napokon aj oneskorený návrh na vykonanie dôkazu alebo oneskorené predloženie dôkazu, t. j. po sudcovskej, či zákonnej koncentrácii konania.

39. Po oboznámení sa s obsahom predloženého spisu má dovolací súd za to, že dokazovanie v posudzovanej veci bolo vykonané v súlade s ustanoveniami § 132 ods. 1, § 185 ods. 1 a § 191 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP [podľa ktorého na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie (a teda aj označené ustanovenia)]. K námietke žalobcu spočívajúcej v tvrdení o neprimeranom prenesení dôkazného bremena na jeho osobu, dovolací súd zdôrazňuje, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, poukazom na uznesenie NS SR z 31. mája 2010, sp. zn. 6Cdo 81/2010, správne skonštatoval, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Zdôraznil tak potrebu rešpektovania tzv. negatívnej dôkaznej teórie pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho-ktorého účastníka konania, ktoré pravidlo v bode 13. svojho rozsudku aj vysvetlil. Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k námietke žalovaného spočívajúcej v popretí vykonaných rekonštrukčných prác žalobcom, namietol, že bolo povinnosťou žalovaného relevantnými dôkazmi preukázať, kto práce vykoná (resp. že ich vykoná žalovaný svojpomocne) a v akom rozsahu ich vykoná. Vo vzťahu k tejto námietke sa dovolací súd stotožňuje s ďalším (správnym) konštatovaním odvolacieho súdu, ktorý uviedol, že pre rozhodnutie o nároku žalobcu je bez právneho významu skutočnosť, kto iné práce vykoná, v ktorom konkrétnom období a v akom rozsahu, pretože žalobcovi môže patriť nárok na zaplatenie ceny za dielo iba v prípade, ak práce sám v zmysle zmluvy vykoná a ich vykonanie preukázal. Odvolací súd vo vzťahu k dôkazom žalobcu, ktorými vykonanie tvrdných prác preukazoval, v označenom bode 13. napadnutého rozsudku podrobne vysvetlil, ktoré okolnosti a z akých dôvodov tieto dôkazy vyvracali, a teda tvrdenia žalobcu nepreukazovali. Dovolací súd na doplnenie uvádza, že v prípade, ak žalobca chcel svoje tvrdenia preukázať dôkazom, o ktorom vedel, že existuje, len s ním nedisponoval, vedel však, že je v dispozícii druhej sporovej strany (príp. i tretej osoby), mohol (mal) takýto dôkaz navrhnúť včas, aby ho súd mohol zabezpečiť od buď druhej procesnej strany alebo i tretej osoby (žalobca napr. vo vzťahu k ohláseniu stavby vo svojej výpovedi na pojednávaní prvoinštančného súdu dňa 3. decembra 2019 tvrdil, že „papiere“ má žalovaný (viď č. 1. 595 spisu). Uvedené tiež vychádza z už spomenutej tzv. negatívnej dôkaznej teórie (nemožnosti preukázať neexistenciu istej skutočnosti), ku ktorej, citujúc tiež z uznesenia sp. zn. 6Cdo 81/2010, dovolací súd doplnia, že „Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkmi v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti účastníkov. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho - ktorého účastníka treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t. j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti.“ Uvedené rozhodnutie je stále aktuálne v citovanej časti, hoci bolo vydané ešte za predchádzajúceho procesného predpisu (Občianskeho súdneho poriadku), avšak tzv. negatívna dôkazná teória pretrvala a vzťahuje sa aj na proces dokazovania vedeného v civilnom sporovom konaní podľa nového procesného predpisu (CSP). Tzv. negatívna dôkazná teória, teda nemožnosť preukázať neexistenciu istej skutočnosti, sa uplatňuje v stave „non liquet“, ktorý predstavuje stav, keď nie je dokázaná pravdivosť ani nepravdivosť skutkového tvrdenia. V takom prípade znáša negatívny dôsledok nepreukázania pravdivosti skutkového tvrdenia tá strana, ktorá sa z neho dovoľáva priaznivého následku (viď napr. IV.ÚS 555/2024).

40. K procesu vykonaného dokazovania konajúcimi súdmi dovolací súd pre úplnosť uvádza, že nebolo

povinnosťou súdu prvej inštancie žalobcu v priebehu konania poučovať, akými dôkazmi vie svoj nárok (úspešne) preukázať, resp. aké chýbajúce dôkazy má ešte v konaní predložiť, čo vyplýva z princípu rovnosti sporových strán v civilnom sporovom konaní, podľa ktorého žiadna zo sporových strán nemá vo vzťahu k protistrane iné než rovnocenné postavenie, nedodržanie ktorého žalobca namieta. Dovolací súd z obsahu zistil, že strany boli o povinnosti produkovať dôkazy včas, riadne poučené (podľa § 153 v spojení s § 149 CSP, § 154 CSP) v „Poučení o právach a povinnostiach strán sporu“ (žalobcovi doručené cestou jeho právneho zástupcu 9. januára 2018 - vid' doručenia pripojená k č. l. 234 spisu, žalovanému doručené dňa 19. januára 2018 - doručenia na č. l. 279). Vo vzťahu k uvedenému dovolací súd pre úplnosť dodáva, že povinnosť strán sporu vzniesť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany včas, je výrazom tzv. koncentrácie konania vyplývajúcej z § 153 CSP. Ide najmä o skutkové tvrdenia, popretia skutkových tvrdení, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom a hmotnoprávne námietky. Uvedený princíp je jedným zo základných princípov civilného sporového konania, ktorého podstata spočíva (okrem iného) v tom, že súd konkrétne prostriedky procesného útoku, ani prostriedky procesnej obrany v konaní, špecifikovať nemôže, a teda nemôže poučovať sporové strany o ich možnom ďalšom postupe v konaní. Súd prvej inštancie osobitne na pojednávaní konanom dňa 3. marca 2020 (zápisnica na č. l. 702 - 706 spisu) opakovaným poukazom na koncentráciu konania uložil stranám sporu, aby v lehote do 10 dní predložili návrhy na doplnenie dokazovania s poučením, že na neskôr predložené návrhy nemusí súd prihliadať, ak mohli byť predložené skôr. Na ďalšom pojednávaní konanom dňa 26. novembra 2020 (zápisnica na č. l. 787 - 791 spisu) na otázku súdu, či majú strany návrhy na doplnenie dokazovania, právny zástupca žalobcu uviedol, že podaním z 13. marca 2020 žalobca navrhol vykonanie súkromného znaleckého posudku, súčasne zotrval na výsluchu tam označených svedkov (pozn. dovolacieho súdu - žalobca vykonanie dôkazu znaleckým posudkom navrhol na pojednávaní dňa 3. decembra 2019 - č. l. 593 spisu a zoznam svedkov špecifikoval v písomnom podaní z 18. decembra 2019 - č. l. 658 spisu). Po prednesení záverečných rečí obidvoch sporových strán na pojednávaní dňa 26. novembra 2020 súd prvej inštancie vyhlásil dokazovanie za skončené a dňa 15. decembra 2020 vyhlásil svoj zamietavý rozsudok.

41. Vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu dovolací súd vzhliada tiež nedôvodnosť námietky žalobcu spočívajúcej v tvrdení o nedodržaní princípu rovnosti zbraní tým, že sa zamerali len na skúmanie obdobia vyplývajúceho zo zmluvy a nevenovali pozornosť ním tvrdenej skutočnosti, že najintenzívnejšie sa rekonštrukčné práce vykonali v roku 2015; tvrdí, že tým, že uvedené obdobie neskúmali a prihliadli len na tvrdenie žalovaného o to, že „tie a tie“ práce v roku 2016 žalobca nevykonali, neoprávnene v konaní procesne zvýhodnili žalovaného. Požiadavka „rovnosti zbraní“ vyplývajúca z čl. 6 ods. 1 dohovoru je iným označením základného ústavného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Z obsahu spisu dovolacieho súdu vyplynulo, že súd prvej inštancie, ktorý dokazovanie vykonali, obidvom sporovým stranám poskytol primeranú možnosť predniesť svoje návrhy na vykonanie dôkazov a ani jednu z nich nepostavil do podstatne nevýhodnejšej pozície oproti druhej. Pokiaľ aj niektorý dôkaz nevykonali alebo naň neprihliadli, dôvody svojho postupu riadne zdôvodnil (ako je aj uvedené vyššie v bode 34. tohto uznesenia).

42. K časti dovolania žalobcu, v ktorej svojimi námietkami zachádza do prehodnocovania vykonaných dôkazov a vyhodnocovania skutkových okolností, ku ktorým dospeli konajúce súdy a z posúdenia ktorých vychádzali pri právnom hodnotení veci, dovolací súd zdôrazňuje ustanovenie § 442 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a sám dokazovanie nevykonáva, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí.

43. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvoinštančného súdu a dovolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie

skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd. Jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania. V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd však existenciu takýchto pochybení ako závažných deficitov v dokazovaní v prejednávanej veci nezistil (k tomu viď odôvodnenie vyššie).

44. Dovolací súd zdôrazňuje (totožne ako urobil aj súd prvej inštancie v bode 66. svojho rozsudku), že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

45. Sumarizujúc vyššie uvedené, dovolací súd vo vzťahu k namietanej procesnej vade konania podľa § 420 písm. f) CSP (ku ktorej malo dôjsť nedostatočným odôvodnením súdnych rozhodnutí a neúplným dokazovaním) dovolací súd konštatuje, že nezistil žiadnu, tzv. vadu zmätočnosti (závažné procesné pochybenie odvolacieho súdu, ani súdu prvoinštančného) spočívajúcu v tom, že by svojim nesprávnym procesným postupom znemožnili dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP alebo práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. V preskúmvanej veci tak podmienka prípustnosti dovolania v § 420 písm. f) CSP splnená nebola, čo zakladá dôvod na odmietnutie dovolania v zmysle ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

46. Dovolateľ v dovolaní dôvodí aj dovolacím dôvodom podľa § 421 CSP, bez bližšej konkretizácie s odôvodnením, že

dovolací súd nie je viazaný jeho vymedzením a že ho skúma aj sám v zmysle zásady iura novit curia. Vyjadril sa len vo všeobecnosti k forme uzavretia zmluvy o dielo, ktorá nemusí byť písomná, ale môže byť uzatvorená aj ústne či konkludentne a k jej podstatným náležitostiam, medzi ktoré nepatrí dohoda o čase plnenia; uviedol tiež, že prekážkou neplatnosti zmluvy nie je ani to, že bola uzavretá v čase, keď už boli niektoré práce vykonané. Súdom vytkol, že zmluvu o dielo v uvedenom kontexte neposudzovali a že sa zamerali len na obdobie z nej vyplývajúce.

47. Dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

48. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu, teda v žiadnom prípade nemôže ísť o skutkovú otázku. K definícii skutkovej a právnej otázky sa najvyšší súd vyjadril v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/27/2019 aj tak, že „Riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo

(ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie právnej normy na posudzovaný prípad“. Vo vzťahu k právnej otázke dovolací súd ďalej pokračuje zdôraznením tej okolnosti, že musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

49. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom dovolania žalobcu v časti dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, je nútený konštatovať, že skutočnosti namietané žalobcom spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom neobsahujú a nesplňajú ani kritérium právnej otázky zakladajúcej prípustnosť dovolania (keďže túto nevymedzil spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP).

50. Hoci dovolateľ argumentuje pravidlom „iura novit curia“ (súd pozná právo), v tomto prípade ide skôr o nepochopený zmysel a podstatu tejto zásady, ktorú vo vzťahu k uplatneniu dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP aplikovať možné nie je. „Iura novit curia“ je právna zásada, ktorá znamená, že súd nevykonáva dokazovanie v právnych otázkach; je jeho úlohou, aby právo vykladal, a preto musí pri svojom rozhodovaní vždy vec sám právne posúdiť. V slovenskom práve sa uvedená zásada prejavuje v ustanovení § 186 ods. 2 CSP, podľa ktorého skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy zverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli zverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie, sa nedokazujú. Označenou zásadou však v žiadnom prípade nemožno suplovať pasivitu dovolateľa spočívajúcu v tom, že nekonkretizuje, v čom vzhláda nesprávne právne posúdenie veci a nekonkretizuje právnu otázku.

51. Dovolací súd upozorňuje, že z dôvodu, že je viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, je potrebné, aby dovolateľ konkrétne vymedzil právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] alebo ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP]. Táto požiadavka je umocnená tou skutočnosťou, že dovolateľ musí byť zastúpený advokátom ako osobou znalou práva, ktorá okolnosť predpokladá bezchybnosť podaných dovolaní. Uvedené korešponduje so závermi ústavného súdu v jeho rozhodnutiach, vyžadujúcich aby „...právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť“ (I. ÚS 115/2020). V danom prípade však dovolateľ nevymedzil právnu otázku a ani nešpecifikoval nesprávnosť právneho posúdenia veci (t. j. aké ustanovenie právneho predpisu alebo predpis samotný aplikovať mal, alebo aké vykladal nesprávne a pod.). Dovolaciemu súdu neuniklo, že žalobca bol počas celého konania (a aj naďalej je aj v dovolacom konaní) zastúpený právnym zástupcom, ktorá okolnosť predpokladá kvalifikovaný, na odborných znalostiach založený postup zastúpenej sporovej strany [pri ktorom zastúpení súd nemá ani všeobecnú poučovaciu povinnosť o procesných právach a povinnostiach - viď § 160 ods. 1, 2, 3 písm. b) CSP].

52. Žalobca v dovolaní neoznačil ani rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd pri riešení právnej otázky odkloniť, resp. v ktorých je právna otázka (avšak dovolateľom nevymedzená)

rozhodovaná rozdielne. Vyplyvajú z obsahu dovolania, námietky žalobcu v dovolaní sú charakterizované skutkovými okolnosťami posudzovaného sporu a k (nesprávne) právnemu posúdeniu sa vôbec nevyjadruje. Pokiaľ sa aj dovolateľ v dovolaní v stručnosti vyjadril k forme uzavretia a náležitostiam zmluvy o dielo, dovolací súd, citujúc rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 139/2022 uvádza, že „s prihliadnutím na účel a zmysel dovolacieho konania z hľadiska nesprávneho právného posúdenia veci, ktorým je v prvom rade zjednocovanie právnej praxe, odstraňovanie právnej neistoty s cieľom dosiahnuť, aby na určitú právnu otázku dostala strana konania za rovnakých podmienok v zásade rovnakú odpoveď, a teda zabezpečenie jednotnosti vo výklade právnych noriem, nemožno dovolaciemu súdu pripisovať úlohu vykladať obsah zmluvných dojednaní, ktoré sa od prípadu k prípadu môžu líšiť, a teda tu absentuje prvok generality a univerzality, ktorý je vlastný všeobecne záväzným právnym predpisom. Zmluva ako dvojstranný právny akt je založená na dohode zmluvných strán a zaväzuje len zmluvné strany, preto výklad zmluvných dojednaní, ktoré si medzi sebou strany sporu upravili v rámci svojej zmluvnej voľnosti, ako to bolo v prejednávnej veci, nespadá pojmovo pod právne posúdenie veci. Nemožno vylúčiť, že aj výklad zmluvy by bol právnym posúdením veci, napr. v prípade, ak by išlo o dojednanie kopírujúce zákonný text, resp. dojednanie vychádzajúce z kogentného ustanovenia príslušného právneho predpisu, od ktorého sa strany nemôžu odchýliť...“, takáto situácia však v posudzovanom prípade nenastala.

53. Dovolací súd napokon pre úplnosť dodáva, že absenciu uvedených základných náležitostí dovolania uplatneného podľa § 421 CSP nemôže nahrádzať a vlastným postupom dopĺňať dovolanie z dôvodu, že práve týmto postupom by došlo k narušeniu princípu tzv. rovnosti zbraní (ktorú sám žalobca namietol v procese dokazovania v prospech žalovaného).

54. Sumarizujúc vyššie uvedené, keďže dovolateľ vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 nevymedzil dovolací dôvod spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu v tejto časti je potrebné odmietnuť podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

55. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti, keďže prípustnosť dovolania žalobcu nie je daná podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP a ani podľa § 421 ods. 1, dovolací súd dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 447 písm. c), ako aj ustanovenia § 447 písm. f) CSP odmietol bez toho, aby sa zaoberal otázkou vecnej správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

56. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, preto by mu patrila náhrada trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa obsahu spisu však žalovanému v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, preto dovolací súd v súlade s článkom 17 základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (k uvedenému porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2018, sp. zn. 7Cdo/14/2018, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. R 72/2018).

57. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.